

Олена Вікторівна **ЗАКАЛЕНКО**

к.ю.н., доцент, Національний університет "Одеська юридична академія"

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1287-8203>

e-mail: zakalenko.olena@gmail.com

Ольга Віталіївна **БОЛЬШАКОВА**

к.філос.н., старший викладач, Державний університет інтелектуальних технологій та зв'язку

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6415-9964>

e-mail: z0634280810@gmail.com

ПОЗОВ ЯК ЗАСІБ ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ ПРАВ, СВОБОД, ІНТЕРЕСІВ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОВНОВАЖЕНЬ В АДМІНІСТРАТИВНОМУ СУДОЧИНСТВІ (ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ)

Статтю присвячено дослідженню теоретичних аспектів правової категорії «адміністративний позов», що є універсальним засобом захисту прав, свобод та інтересів чи реалізації повноважень у сфері публічно-правових відносин. Адміністративний позов розглядається як правова категорія, що належить до основних інститутів процесуально-правової науки, визначається як звернення через адміністративний суд матеріально-правова вимога позивача до відповідача стосовно захисту прав, свобод, інтересів чи реалізації повноважень у сфері публічних відносин шляхом вирішення публічно-правового спору на засадах рівності, диспозитивності та змагальності сторін.

Ключові слова: адміністративне судочинство, адміністративний позов, звернення до суду, матеріально-правова вимога, публічно-правові відносини, адміністративний суд, позовне провадження, судовий захист прав

ВСТУП

Враховуючи сучасні умови розвитку України як правової держави адміністративна юстиція є тим інститутом, який покликано гарантувати захист прав людини від можливого свавілля та зловживань з боку органів влади, а ступінь його розвиненості та рівень правового забезпечення є показником демократичного розвитку держави. Саме тому позов в адміністративному судочинстві є тим правовим інструментом, що забезпечує ініціювання адміністративно-судового захисту прав і свобод громадян від неправомірних рішень, дій та бездіяльності суб'єктів владних повноважень, що реалізується за правилами адміністративного судочинства.

Наявні наукові розвідки стосовно змісту правової категорії «адміністративний позов» здебільшого зосереджено або на коментуванні положень чинного законодавства, або ж мають характер «постановки питання». Остання теза яскраво виявляється у двох моментах. По-перше, у літературі, як уже зазначалося вище, навіть немає єдиного підходу до того, що саме розуміти під поняттям «адміністративний позов». А по-друге, навчальна література із судового адміністративного процесу часто взагалі не зупиняється на питанні сутності адміністративного позову і лише дублює окремі положення Кодексу адміністративного судочинства (КАС) України.

МАТЕРІАЛИ ТА МЕТОДИ

У процесі дослідження адміністративного позову використано різні наукові методи для повноцінного та всебічного аналізу та розв'язання означеної проблематики. Застосовувались такі методи дослідження: діалектичний підхід, теоретичний науковий метод, емпіричний науковий метод, системний метод, структурно-функціональний і формально-логічний метод (аналіз). Теоретичний науковий метод використано у розгляді різнобічних поглядів на визначення категорії

«адміністративний позов». Цей метод дав змогу проаналізувати різні підходи до тлумачення вищезазначених понять для визначення сутності адміністративного позову у сучасному судочинстві. Емпіричний науковий метод надав змогу структуровано розглянути тему проблемного питання за допомогою збору інформації стосовно визначення сутності та розуміння адміністративного позову та впливу факторів, наявних у суспільстві, на виникнення публічно-правових спорів. За допомогою структурно-функціонального методу чітко визначено, які саме структурні елементи були наявні у дослідженні. Формально-логічний метод і метод аналізу використано як прийом мислення, що дає змогу вивчити будову зв'язку впливу трансформаційних процесів у державі на зміну правової природи адміністративного позову в сучасних умовах, його мети та завдань. Системний метод застосовано для з'ясування амбівалентної правової природи адміністративного позову. Виходячи з того, що це дослідження має діалектичне підґрунтя, недостатньо констатувати сам факт амбівалентної правової природи адміністративного позову і лише сказати, що правова категорія «адміністративний позов» поєднує в собі як матеріально-правову, так і процесуальну сторони. Наша задача – надати єдине визначення «адміністративного позову», що відобразило б його дуалістичну природу та основні ознаки позову.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Адміністративний позов – це правова категорія, що належить до основних інститутів процесуально-правової науки та розглядається в літературі у декількох, але принципово не суперечливих, аспектах. Тому можемо спостерігати необхідність теоретичної розвідки окремих аспектів визначення «адміністративний позов». Саме звернення до теоретико-правових аспектів правової категорії «адміністративний позов» є, напевно, центральною проблемою, яка стане ґрунтовною теоретичною базою для розвитку адміністративного про-

цесуального права.

Отже, **МЕТА** статті – визначити сутність та зміст поняття адміністративного позову, проаналізувати наявні наукові підходи до розуміння адміністративного позову та сформулювати його авторське визначення. Для досягнення поставленої мети перед нами стоять такі завдання: проаналізувати підходи до визначення адміністративного позову; надати власне розуміння концепту «адміністративний позов»; визначити правову природу адміністративного позову.

РЕЗУЛЬТАТИ

Адміністративний позов виконує функцію правозахисного інструменту, що забезпечує ініціювання судового захисту прав, свобод та інтересів громадян від неправомірних рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень, він використовується і як засіб реалізації владних повноважень суб'єктів у сфері публічно-правових відносин, що опосередковуються відповідним рішенням адміністративних судів. Значною мірою на подальше формування інституту адміністративного позову вплинуло внесення численних змін до КАС України.

Одна група дослідників вважає, що поняття адміністративного позову має окремо визначатися у процесуальному (звернена до суду вимога про захист порушеного права, свобод чи законних інтересів) та у матеріальному (матеріально-правова вимога позивача до відповідача) значенні [10, 17]. Друга група вчених дотримується позиції про цілісність такого поняття, що відображає органічне поєднання двох сторін: матеріально-правової та процесуальної [1, 3, 14]. Третя група вчених дотримується позиції розуміння адміністративного позову як процесуального інституту, тобто звернення до адміністративного суду за захистом прав, свобод, законних інтересів чи реалізації повноважень у сфері публічно-правових відносин [5, 7, 8, 11].

Прихильником процесуального підходу до розуміння адміністративного позову є І.О. Картузова, яка слушно зазначає, що важливість матеріально-правової вимоги не слід абсолютизувати, пояснюючи це тим, що навіть у разі зміни матеріально-правової вимоги сам хід процесу залишиться незмінним. Крім того, автор зазначає, що за такого розуміння позову вимогу особи, що виступає від свого імені за захистом прав і законних інтересів інших осіб, неможна назвати позовом, тому що ця вимога не містить і не може містити матеріально-правової вимоги позивача до відповідача [5, с. 94].

Відповідно до зазначеного підходу поняття «адміністративний позов» розкривається як звернення до адміністративного суду про захист прав, свобод та інтересів у публічно-владних правовідносинах. Водночас слово «звернення» можна розуміти і як дію, і як відповідний документ (заяву), що передбачають ініціювання розгляду судовим органом адміністративної юрисдикції питання захисту прав, свобод, інтересів та реалізації повноважень у сфері публічного управління. Але саме собою звернення, навіть якщо у ньому йтиметься про порушення індивідуальних правових гарантій особи, не може бути підставою для відкриття провадження в адміністративній справі. Воно має бути викладене у належній процесуальній формі

та відповідати іншим вимогам до змісту та форми позовної заяви відповідно до ст. 160 КАС України [9].

Близьким за змістом є визначення адміністративного позову, запропоноване Ю.М. Мирошниченко. Авторка визначає адміністративний позов як звернену до суду вимогу зацікавленої особи про поновлення порушених чи визнання оспорюваних прав, свобод та інтересів у сфері публічно-правових відносин шляхом застосування до відповідача передбачених законом заходів державного примусу [7, с. 91]. Таке визначення адміністративного позову як процесуальної категорії, на думку авторки, відповідає суті адміністративного судочинства, де суд, на відміну від цивільного процесу, не є виключно арбітром, а з огляду на фактичну нерівність учасників публічно-правових відносин займає активну позицію з'ясування дійсних обставин справи і на підставі ст. 9 КАС України може, зокрема, з власної ініціативи витребувати докази, вийти за межі позовних вимог, якщо це потрібно для повного захисту прав, свобод та інтересів сторін чи третіх осіб, про захист яких вони просять [9]. Але положення стосовно застосування до відповідача заходів державного примусу є досить спірним, тому що основним завданням адміністративного судочинства є захист прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, а також реалізації владних повноважень у сфері публічно-правових відносин.

Близькою по суті є думка А.О. Селіванова, який наголошує, що адміністративний позов завжди є вимога, звернута до держави в особі суду стосовно ухвалення об'єктивно правильного судового рішення [14, с. 28]. В.В. Серeda визначає адміністративний позов як оформлену відповідно до процесуальних норм правову вимогу особи до адміністративного суду стосовно дій, бездіяльності та рішень публічної адміністрації з метою поновлення, визнання або захисту її суб'єктивних прав [8, с. 46]. Р.О. Куйбіда вважає, що термін «адміністративний позов» – це процесуальний документ, з яким звертаються до адміністративного суду з проханням вирішити публічно-правовий спір [10, с. 211].

Як зазначено вище, деякі дослідники підтримують концепцію розуміння правової категорії «адміністративний позов» як двох самостійних понять – у процесуальному та матеріально-правовому значенні, тобто визначають адміністративний позов як категорію, що притаманна двом галузям права – матеріальному і процесуальному. У такому разі, як зазначає В.В. Гордєєв, адміністративний позов у матеріально-правовому аспекті розуміється як суб'єктивне право, благо, яке захищається судом, у процесуальному аспекті – це звернена до суду вимога про захист порушеного права, свобод, законних інтересів чи реалізації повноважень у публічно-правовій сфері [3, с. 225]. Водночас стосовно розгляду правової категорії «адміністративний позов», що відображає його дуалістичну природу, думки вчених розділяються з того, який складник є первинним – матеріально-правовий чи процесуальний.

Прихильники первинності матеріально-правового аспекту зазначають, що правова категорія «адміністративний позов» характеризується як виражена у процесуальній формі вимога позивача до відповідача, звернена через адміністративний суд, з метою вирішення публічно-правового спору, який виникає у

зв'язку з необхідністю визнання неправомірним рішення, дій чи бездіяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб [8, с. 46]. Так, В.М. Бевзенко зазначає, що адміністративний позов – це урегульована нормами адміністративного процесуального права форма вимог позивача до відповідача, які висуваються у порядку, передбаченому адміністративним процесуальним законом [2, с. 145].

Цей підхід до розуміння адміністративного позову насамперед як матеріально-правової вимоги позивача до відповідача втрачає свою актуальність, тому що зі змісту визначення «вимога позивача до відповідача» випливає, що адміністративний позов може бути висунутий тільки особою, яка є суб'єктом спірних публічно-правових відносин. Водночас не враховуються можливості суб'єктів, у випадках установлених законом, звертатися до адміністративного суду з вимогою про захист прав, свобод та інтересів інших осіб, наприклад, Уповноважений Верховної Ради України з прав людини, прокурор, органи державної влади та місцевого самоврядування. Зазначені особи у вирішенні публічно-правового спору мають лише процесуальний, а не матеріально-правовий інтерес.

З огляду на проаналізовані матеріально-правовий та процесуальний підходи до розуміння правової категорії «адміністративний позов», необхідно зазначити, що вони не відповідають вимогам єдності та універсальності позову і прихильники наведених підходів змішують такі поняття, як позов і право на позов, яке дійсно може існувати у процесуальному та матеріально-правовому розуміннях.

І нарешті, група дослідників, які розуміють адміністративний позов, виходячи саме з єдності та неподільності позову, визначають адміністративний позов як право заінтересованої особи, що впливає зі спірних публічно-правових відносин, з вимогою до адміністративного суду про захист свого або чужого права чи законного інтересу, яка підлягає розгляду і вирішенню у передбаченому законом порядку [4, с. 156]. Насправді важко уявити, щоб позивач звертався до відповідача, а не до суду, наприклад, з вимогою про визнання протиправним рішення суб'єкта владних повноважень, про тимчасову заборону діяльності чи примусовий розпуск об'єднання громадян, про примусове видворення іноземця за межі України, про визнання наявності чи відсутності компетенції суб'єкта владних повноважень. Ухвалюючи постанову, суд не зобов'язує відповідача визнати право позивача і задовольнити його вимогу, суд сам за наявності до того передбачених законом підстав задовольняє звернену до нього вимогу позивача і поновлює порушене (визнає оспорюване) право передбаченими законом засобами.

Аналізуючи різні погляди вчених на розуміння адміністративного позову, хотілося б звернути увагу на визначення Ю.С. Педько, який є прихильником єдиного підходу, що об'єднує обидві сторони позову – матеріально-правову та процесуально-правову. Автор справедливо відзначав, що адміністративний позов є процесуальним засобом ініціювання суб'єктом конфліктних публічно-правових відносин правозахисної адміністративно-судової діяльності, що оформлює правову

вимогу матеріально-правового характеру однієї зі сторін публічно-правового спору (учасника адміністративного судочинства) і невід'ємно пов'язана з розглядом адміністративним судом відповідної справи адміністративної юрисдикції та прийняттям з неї рішення [14, с. 155].

Підхід поєднання матеріально-правового та процесуального аспекту розуміння адміністративного позову є найбільш виваженим. Це пояснюється тим, що, з одного боку, адміністративний позов подається до суду і тому не може розглядатися виключно як вимога позивача до відповідача, а з іншого – адміністративний позов є процесуальною формою певного матеріально-правового змісту (вимога вирішення публічно-правового спору), тобто процесуально-правова форма знаходить свій прояв у висуванні адміністративного позову до суду, а матеріально-правову сторону становлять право на задоволення позовних вимог.

Крім того, що правова природа адміністративного позову включає поєднання матеріально-правового і процесуального аспектів для її правильного розуміння, необхідно дослідити також і саму природу публічно-правового спору, тому що адміністративний суд розглядає вимогу про захист прав, свобод, інтересів чи реалізацію повноважень у сфері публічно-правових відносин, у зв'язку з вирішенням саме публічно-правового спору, що виник між сторонами спірних правовідносин.

З огляду на те, що позовна форма захисту прав, свобод, інтересів та реалізації повноважень у сфері публічно-правових відносин є процесуальною формою, що застосовується у вирішенні публічно-правових спорів у порядку адміністративного судочинства, слід звернутися до визначення самого публічно-правового спору. Так, слід навести визначення А.Ю. Осадчого, який визначає публічно-правовий спір як втілене в юридично значущих діях для сторін протиріччя стосовно реалізації прав, свобод, інтересів, повноважень у публічно-правових відносинах, а також реалізації публічно-владних функцій та пов'язаних із ними прав, свобод, інтересів поза конкретними правовідносинами [12, с. 101].

Як зазначається в літературі, важливими є твердження про те, що адміністративний позов розглядається лише у порядку позовного провадження. Окремі дослідники ще більше поглиблюють цю тезу, зазначають, що у сучасному адміністративному судочинстві позовне провадження поділяється на загальне та спрощене. За правилами загального позовного провадження розглядаються справи, які у зв'язку зі складністю, кількістю учасників та особливостями предмета доказування не може бути розглянуто за правилами спрощеного провадження. Правила розгляду адміністративних справ у порядку спрощеного провадження застосовується до окремих категорій спорів, які у зв'язку зі складністю, кількістю учасників та особливостями предмета доказування не потребують проведення судового засідання, заслуховування сторін, пріоритетом у розгляді таких справ є швидкість та оперативність [13, с. 144].

За правилами спрощеного позовного провадження розглядаються справи за зверненням податкових та митних органів (ст. 283 КАС України), справи про застосування санкцій (ст. 283-1 КАС України), справи

за зверненням Служби безпеки України із включення фізичних осіб, юридичних осіб та організацій до переліку осіб, пов'язаних з провадженням терористичної діяльності або стосовно яких застосовано міжнародні санкції, виключення фізичних осіб, юридичних осіб та організацій з такого переліку та надання доступу до активів, що пов'язані з тероризмом та його фінансуванням, розповсюдженням зброї масового знищення та його фінансуванням (ст. 284 КАС України). Предметом судового розгляду у наведених адміністративних справах є не публічно-правовий спір, а підстави стосовно реалізації владних повноважень заявника – суб'єкта владних повноважень стосовно застосування (скасування) примусових заходів у випадках, передбачених законом. У цьому випадку суд не вирішує публічно-правовий спір, а здійснює попередній контроль за діями, якими суттєво зачіпаються права громадян та юридичних осіб, надаючи дозвіл на застосування приму-

сових заходів [5, с. 100]. Тож тут варто констатувати відсутність адміністративного позову в його ординарному (звичному) розумінні.

ВИСНОВКИ

Отже, на підставі проаналізованих підходів можна навести власне розуміння правової категорії «адміністративний позов» як зверненої через адміністративний суд матеріально-правової вимоги позивача до відповідача стосовно захисту прав, свобод, інтересів чи реалізації повноважень у сфері публічних відносин шляхом вирішення публічно-правового спору на засадах рівності, диспозитивності та змагальності сторін. У подальших наукових розвідках вважаємо за потрібне дослідити взаємозв'язок адміністративного позову, категорії справи та форми адміністративного судочинства.

Список використаних джерел

1. Задирака М.Ю. Адміністративний позов: історія та сучасне право розуміння. *Право та управління*. 2011. № 3. С. 18-23.
2. Комзюк А.Т., Бевзенко В.М., Мельник Р.С. Адміністративний процес України. К., 2007. 531 с.
3. Гордєєв В.В. Позовна заява як юридичний факт в адміністративному судочинстві України. *Держава і право: Юридичні і політичні науки*. 2012. Вип. 57. С. 224-231.
4. Гудз Б.Д. Адміністративний позов у адміністративній процедурі судового контролю за законністю адміністративної діяльності органів виконавчої влади. *Митна справа*. 2012. № 5 (ч. 2, кн. 2). С. 156-160.
5. Каргузова І.О. Поняття, елементи та види адміністративного позову. *Юридичний вісник*. 2013. № 3. С. 94-101.
6. Котенко В.М. Реалізація права на звернення з адміністративним позовом: передумови та зміст. *Форум права*. 2009. № 2. С. 207-211.
7. Мирошніченко Ю.М. Адміністративний позов: правова природа та сутнісна характеристика. *Судова апеляція*. 2008. № 3. С. 89-95.
8. Серєда В.В. Позовна заява як вид звернення громадян до адміністративного суду. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 49. URL: https://space.nulau.edu.ua/.../1/Sereda_496_504.pdf
9. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
10. Кодекс адміністративного судочинства України: наук.-практ. коментар. *Центр політико-правових реформ*. Р.О. К., 2009. 976 с.
11. Ківалов С.В., Каргузова І.О., Осадчий А.Ю. Курс адміністративного процесуального права України. Одеса, 2014. 342 с.
12. Осадчий А.Ю. Юрисдикція судів з розгляду публічно-правових спорів. *Юридичний вісник*. 2013. № 3. С. 101-106.
13. Палій Є.А. Значення та особливості спрощених проваджень в адміністративному судочинстві України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 1. С. 144-146.
14. Педько Ю.С. Адміністративний позов і предмет захисту в адміністративному судочинстві. *Часопис Київського університету права*. 2009. № 4. С. 155-161.
15. Селіванов А.О. Публічна влада і громадянин в умовах застосування судової адміністративної юстиції (проблеми теорії і практики). *Право України*. 2006. № 9. С. 28-33.
16. Янюк Н.В. Щодо адміністративного судочинства: адміністративний позов чи адміністративна скарга. *Право України*. 2003. № 9. С. 46-51.

References

1. Zadyraka M.Yu. Administrative lawsuit: history and modern legal understanding. *Law and management*. 2011. No. 3. pp. 18-23. (in Ukrainian).
2. Komzyuk A.T., Bevzenko V.M., Melnyk R.S. The administrative process of Ukraine. Kyiv, 2007. 531 p. (in Ukrainian).
3. Hordieiev V.V. The statement of claim as a legal fact in the administrative proceedings of Ukraine. *State and law: Legal and political sciences*. 2012. Issue 57. pp. 224-231. (in Ukrainian).
4. Hudz B.D. Administrative lawsuit in the administrative procedure of judicial control over the legality of the administrative activity of executive authorities. *Customs business*. 2012. No. 5 (part 2, book 2). pp. 156-160. (in Ukrainian).
5. Kartuzova I.O. Concept, elements and types of administrative claim. *Legal Bulletin*. 2013. No. 3. pp. 94-101. (in Ukrainian).
6. Kotenko V.M. Implementation of the right to file an administrative lawsuit: prerequisites and content. *Law forum*. 2009. No. 2. pp. 207-211. (in Ukrainian).
7. Myroshnychenko Yu.M. Administrative lawsuit: legal nature and essential characteristics. *Judicial appeal*. 2008. No. 3. pp. 89-95. (in Ukrainian).
8. Sereda V.V. A statement of claim as a form of appeal by citizens to the administrative court. *Bulletin of Kharkiv National University of Internal Affairs*. 2010. No. 49. URL: https://space.nulau.edu.ua/.../1/Sereda_496_504.pdf (in Ukrainian).
9. Code of Administrative Procedure of Ukraine dated 07/06/2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (in Ukrainian).
10. Administrative Judicial Code of Ukraine: scientific and practical comment. *Center for Political and Legal Reforms*. Kyiv, 2009. 976 p. (in Ukrainian).

11. Kivalov S.V., Kartuzova I.O., Osadchy A.Yu. Course of administrative procedural law of Ukraine. Odesa, 2014. 342 p. (in Ukrainian).
12. Osadchy A.Yu. Jurisdiction of courts for consideration of public legal disputes. *Legal Bulletin*. 2013. No. 3. pp. 101-106. (in Ukrainian).
13. Palii Y.A. Significance and features of simplified proceedings in the administrative proceedings of Ukraine. *Legal scientific electronic journal*. 2019. No. 1. pp. 144-146. (in Ukrainian).
14. Pedko Yu.S. Administrative lawsuit and the subject of defense in administrative proceedings. *Journal of the Kyiv University of Law*. 2009. No. 4. pp. 155-161. (in Ukrainian).
15. Selivanov A.O. Public power and the citizen in the conditions of application of judicial administrative justice (problems of theory and practice). *Law of Ukraine*. 2006. No. 9. pp. 28-33. (in Ukrainian)
16. Yaniuk N.V. Regarding administrative proceedings: administrative lawsuit or administrative complaint. *Law of Ukraine*. 2003. No. 9. pp. 46-51. (in Ukrainian).

Olena ZAKALENKO

PhD in Legal Sciences, Associate Professor, National University "Odesa Law Academy"

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1287-8203>

e-mail: zakalenko.olena@gmail.com

Olha BOLSHAKOVA

PhD in Philosophy, senior lecturer, State University of Intellectual Technologies and Communication

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6415-9964>

e-mail: z0634280810@gmail.com

LAWSUIT AS A PROTECTIVE TOOL FOR SUBJECTIVE RIGHTS, FREEDOMS, INTERESTS AND EXERCISES OF AUTHORITIES IN ADMINISTRATIVE JURISDICTION (THEORETICAL ASPECT)

Given the current conditions of Ukraine's development as a legal state, administrative justice is the institution that is designed to guarantee the protection of human rights against possible arbitrariness and abuse by authorities. A lawsuit in administrative proceedings is the legal instrument that ensures the initiation of administrative-judicial protection of the rights and freedoms of citizens against illegal decisions, actions and inaction of subjects of authority, which is implemented according to the rules of administrative proceedings.

An administrative lawsuit performs the function of a human rights instrument that ensures the initiation of judicial protection of the rights, freedoms and interests of citizens against illegal decisions, actions or inaction of subjects of power, it is also used as a means of exercising the power of subjects in the field of public-legal relations, which are mediated by the relevant decision of administrative courts. The legal nature of an administrative claim includes a combination of substantive and procedural aspects for its correct understanding, it is also necessary to investigate the very nature of a public-law dispute, because the administrative court considers a claim for the protection of rights, freedoms, interests or the exercise of powers in the field of public-law relations, in connection with the resolution of a public-law dispute that arose between the parties to a disputed legal relationship.

Therefore, on the basis of the analyzed approaches, it is possible to give one's own understanding of the legal category "administrative lawsuit" as a material legal demand of the plaintiff to the defendant addressed through the administrative court regarding the protection of rights, freedoms, interests or the exercise of powers in the field of public relations through the resolution of a public legal dispute on the principles of equality, dispositiveness and competitiveness of the parties.

Keywords: *administrative proceedings, administrative lawsuit, appeal to court, material and legal claim, public-legal relations, administrative court, legal action, judicial protection of rights*